

gladio transverberetur. Quod ei contigit cum filium suum despectum ab omnibus, flagellis caesum, spinis perfoctum, crucifixumque confpexit. (9)

3. Ediffere, qua pertinent ad Festum Purificationis.

R. Festum Purificationis B. Virginis dicitur etiam Festum Praesentationis Domini in Templo, Festum item Simeonis, & Annæ; Græci *ἁγιασμοῦ*, seu *ἁγιασμοῦ* occursum vocant ab occurfu, seu oblatione tunc facta a sene Simeone, & Anna vidua, ut ait Ducangius in Glossario. (10) De ejus origine traduntur diversa. Si Cedreno credere velis (In Compendio Pag. 289.), imperante Justino seniore anno 527. institutum est. Sub Justiniano Justini successore Constantinopoli celebrari cœperunt, scribit Anastasius Bibliothecarius in Historia Ecclesiastica (Pag. 33.), Nicephorus Callistus in Historia pariter Ecclesiastica lib. 17. cap. 28. & Siebertus in Chronographia ad an. 542. (11) Propius vero est, quod ait Baronius in Martyrologium Romanum die 2. Februarii, Gelasium Romanum Pontificem, qui annis triginta ante Justiniani tempora Romano Ecclesie praesuit, hujus diei celebrandæ in Occidentali Ecclesia aperuisse viam; dum Lupercalia mense Februario agi solita (ut scribit Varro lib. 5. de ling. Lat.) Romæ ad ea tempora permanentia legibus Ecclesiasticis abrogavit. Exstat ejusdem Pontificis de ea re eruditissimus commentarius adversus Andromachum Senatorem, ac ceteros Romanorum studiosos Lupercalium. (12) Jure itaque opinamur, abrogatis Lupercalibus,

Romæ (sicut in multis accidit) ejusmodi fuisse solemnitatem introduci, quam paulo post, Justiniani temporibus (ut vidimus) Orientalis Ecclesia recepit. Alii secuti Rabanum Maurum de Ecclesia Ceremoniis lib. 2. cap. 33. S. Ildesofum Archiepiscopum Toletanum ferm. in Purificatione S. Mariæ, & S. Eligium Antistitem Noviomensem hom. 2. in die Purificationis, existimant, Festum hoc beatæ Virginis substitutum in locum Lustrationis Urbis, quæ fiebat eodem mense. (13) Ut Baronio magis credam, facit Honoratus a S. Maria, qui tom. 2. Animadversionum in Regulas & usum Criticos lib. 3. dissert. 5. art. 1. §. 3. probat, sanctos illos Episcopos deceptos fuisse. Non solum enim lustrationi Urbis, quam ipsi mense Februario fieri solitam dicunt, nullus in Calendario Romano præsinitus dies invenitur, sed etiam constat, abrogata fuisse Lupercalia ab Gelasio, Lustrationem non item. Non igitur, Lustrationi, sed Lupercalibus Festum Purificationis B. Mariæ Virginis subrogatum est. (14) Jam vero Litaniam, seu Processionem, uti vocamus, a Sergio I. Pontifice institutum fuisse, scribit Anastasius Bibliothecarius in ejus vita his verbis (Pag. 154.): Constituit, ut diebus Annuntiationis Domini, Nativitatis, & Dormitionis sanctæ Dei genitricis, semperque Virginis Mariæ, ac sancti Simeonis, quod Hypapanem Græci appellant, Litaniam exeat a Sancto Hadriano, & ad sanctam Marianam populus occurrat. Id quoque scriptum reperio in Ordine Romano, qui inclusus est tomo XIII. Bibliothecæ Patrum (Pag. 667.). In gestis Pontificalibus legitur, quod Sergius Papa præcepit Litanias fieri in die Praesentationis Domini

(9) S. Augustinus epist. 149. cap. 3. §. 33. Tribulationem igitur gladii nomine significatam esse, credibile est, quæ materna anima vulnerata est doloris affectu.

S. Bernardus ferm. in Dominica infra Octavam Assumptionis B. V. Mariæ §. 14. pag. 1018. Vere tuam, o beata mater, animam gladius pertransiit. Alioquin non nisi eam pertransiit, carnem filii tui penetravit. Et quidem postquam emisit spiritum tuus ille Jesus (omnium quidem, sed specialiter tuus) ipsius plane non attingit animam crudelis lancea, quæ ipsius (nec mortuo parens, cui nocere non potest) aperuit latus, sed tuam utique animam pertransiit. Ipsius nimirum anima jam ibi non erat, sed tua plane inde requiritur auxili. Tuam ergo pertransiit animam vis doloris, ut plus quam martyrem non immerito prædicemus, in qua nimirum corporea sensum passionis excellenter compassionis affectus. V. Annotat. 14. Cap. VII.

(10) Verbo Hypapanem pag. 1275. tom. 3. Joannes Gersonius de directione cordis Considerat. 21. pag. 473. tom. 3. Patet hoc de Festo Purificationis, quod ideo Candelaria vulgo dicitur, quia portantur candelæ ardentes illa die in honorem purissimæ, & lucidissimæ Virginis Mariæ, quæ prius portari apud Gentiles consueverunt in venerationem ejusdem Deæ, & in lustratione Urbis Romane.

Bollandus ad diem 2. Februarii §. 1. num. 1. pag. 268. Prima Christi Redemptoris nostri mysteria in variis Palæstinae, sive Terræ Sanctæ locis peracta sunt: Annuntiatio Angelica ad sanctissimam Virginem Mariam, & Verbi Divini Incarnatio, in oppido Galilææ Nazareth; solemnitas ejusdem Virginis cognatam Elisabetham visitantis, in Montanis Judææ; at sanctissima Christi in terris Nativitas, atque octavo die facta Circumcisio, nec non in Magorum sive Regum adventu illustris Christi Epiphania sive Apparitio in Bethleem. Supererat urbs regia Jerusalem, aliquando passione Christi, morte, ac resurrectione nobilitanda. In hac hujus solemnitatis mysteria 11. Februarii, quadagesima ab Christo nato die, & primitus a decreto Divino facta sunt, & deinde ab initio Ecclesie tam in ea urbe, quam in vicinis regionibus Orientalibus, sacra memoria quotannis celebrata. Nomen festo huic diei impostum est *ἁγιασμοῦ*, sive *ἁγιασμοῦ*, aut *ἁγιασμοῦ*, ab Occursu sive Obviatione tunc facta a sene Simeone & Anna vidua, & deinde, ut infra patebit, quotannis ab Ecclesia sacro ritu innovata.

(11) Hos & alios scriptores secutus Josephus Binghamus lib. 20. Originum Ecclesiasticarum cap. 8. §. 5. scribit, hoc Festum ante etatem Justini, vel Justiniani in Ecclesia non fuisse institutum, subijcitur ad extremum ex Leone Allatio, Græcos in illis Festis id habere, quæ vocantur festa Dominica, hoc est in honorem Domini nostri Jesu Christi instituta.

Tillemont annotat. 7. in Vita Christi pag. 425. Discimus ex vita S. Theodosi Abbatis Festum hoc celebratum Jerusalem medio seculo V. & videri tunc non fuisse omnino novum. Vide Allatii annotat. in S. Methodii convivium decem Virgum pag. 344.

(12) Lupercalia erant solemnia quedam sacra, quæ die XV. Februarii Romæ fiebant in honorem Panis patrum Dei. Lustratio erat sacrum a lustrando, hoc est circumuendo dictum, quod victimæ in eo sacrificio, videlicet sus, ovis, taurus, expiationis causa circumducerentur. Vide Rosinum lib. 4. Antiquit. Rom. cap. 6. & cap. 17. & Ducangium in Glossario verbo Candelaria.

Januaris a Jano appellatus est: Februarius a Februs sacris Lupercalium. S. Augustinus lib. 18. contra Faustum cap. 5.

Memoratus commentarius est in Annalibus Baronii ad an. 496. §. 30. & in Summa Conciliorum Labbei tom. 4. pag. 1234.

(13) S. Ildesofus tom. 12. Maxima Bibliothecæ veterum Patrum pag. 589. & S. Eligius pag. 303.

(14) Idem Honoratus §. sequente 4. refellit Henschenium, ac proinde etiam alios, qui a primis Christianæ Ecclesie sæculis, ipsique Apostolis hujus Festi originem repetunt.

Henschenium apud Bollandum die 2. Februarii in Commentario Historico de Hypapanem Domini, & Purificatione B. Mariæ ob antiquam hujus diei celebratam in Palæstina, & Phœnicia, apud Syros, Asiaticas, in Ecclesia Græcorum Constantinopolitana, & Ægyptiorum Coptica, itemque apud Latinos, potius S. Augustini regulam lib. 4. de Baptismo contra Donatistas cap. 24. hic proponit, quæ id, quod univèrsa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.

ni in Templo. Eundem præcepisse etiam usum cereorum seu candelarum, affirmant aliqui. Sed ex Sophronii Episcopi Jerosolymitani oratione de Hypapanem, quæ legitur apud Bollandum IV. Novas Februarii (Pag. 274.), perspicuum est, morem illum obtinuisse seculo VII. antequam Sergius Pontifex esset. Quod item cognoscitur ex S. Ildesofus, & S. Eligio, quorum alter anno 667. alter 665. circiter vicefimo ante Pontificatum Sergii decessit. Hi namque in sermonibus, quos modo memoravi, (si tamen eorum sunt) de hoc cereorum mysterio disputarunt. (15)

C A P. VI.

De Maria Virgine a purificatione usque ad mortem.

1. Quid narrant Evangeliste de Maria Virgine ab ejus purificatione usque ad baptismum Christi?

R. Hæc duntaxat: eam, ut ab imminente puerorum cade, quam Herodes indixerat, filium suum Jesum subtraheret (Matth. II. 14. 20. 23.), cum ipso & Josepho sponso fecisset in Ægyptum; reversam in terram Israel habitasse in Urbe Nazareth; inde Jerosolymam cum Josepho quotannis conferre se consuevisse ad Pascha celebrandum, (1) puerum Jesum annos jam duodecim natum secum duxisse: amissum, ac tri-duo post inventum in Templo cum doctoribus disputantem, allocutam esse verbis his: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecco pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. (Luc. II. 41. 42. 46. 48.) (2)

Serry Tom. III.

(15) Baronius in annotat. ad Martyrologium Romanum die 2. Februarii: Porro ante Christi adventum cereorum in singulis distributio a Gentilibus fieri consuevit in Saturnaliis, quæ agebantur mense Decembris, ut tradit Macrobius lib. 1. Saturnalium. Putantur, sicut & de multis aliis contigit, usum illum Iudæis purificationis Gentilium sacris ritibus expiationis, ac sacrificiorum redditum in Dei Ecclesiam esse laudabiliter introductum.

(1) S. Ambrosius lib. 2. de Virginibus cap. 2. §. 14. Annis quoque omnibus ibat in Jerusalem solemniter Pascha, & ibat cum Joseph. Nec ad Templum igitur Maria sine pudoris sui cubos proposit.

(2) S. Augustinus ferm. 51. cap. 11. §. 18. Non est præmittenda maxime propter disciplinam femininarum tam sancta modestia Virginis Mariæ. Christum pepererat, Angelus ad eam venerat, & dixerat ei: Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur. Meruerat parere filium Altissimi, & erat humillima, nec se marito nec in ordine nuptialis præferat, ut diceret: Ego, & Pater tuus, sed Pater tuus, inquit, & ego. Non ostendit sui veri dignitatem, sed attendit ordinem conjugalem.

Nota, apud Evangelistas Mariam cum Christo aliquoties colloquentem induci, Joseph numquam. Nota illud etiam, quod est apud D. Thomam 3. part. quæst. 28. art. 3. ad 6. eam in Evangelio non consuevisse nominari nisi cum cognomine hujus dignitatis, quod sit mater Jesu.

Nota demum, (quod ab aliis quoque observatum est) eam nunquam a Christo Domino vocari nomine Mariæ.

(3) Origenes lib. 1. contra Celsum §. 38. pag. 246. scribit, illum Christianis probro vertisse, quod Christus sit ortus ex matre pepercula, mendoque victimam querentem.

(4) Tertullianus verba sunt ex persona inimicorum Christi: Hic est ille, dicam, fabri, aut quæstuarie filius, Sabbathi destructor, Sanarites, Demonium habens. Quem locum ante oculos habuit Hieronymus, cum ait: Hic est ille operarii, & quæstuarie filius: hic, qui matris gestus suu, hominem Deus fugit in Ægyptum: hic vestitus cocco, hic sentus coronatus, hic Magus Demonium habens, & Sanarites.

(5) Hyacinthi Serry verba ipsa sunt hæc ex citata exercitat. 48. §. 7. Quam specialiter artem coleret, non parum consentient Ecclesie Patres. Lanariam enim scribit Anselmus, indulariam Epiphanius: textricem, ex lana scilicet, lino, serico, & bysso, Hieronymus, & Venerabilis Beda.

In Mantilla vero ad Animadversiones Anticriticas, Animadversione VI. ita respondet sciscitationi meæ: Ass adit & ipsi (scriptor historie Sacre Familie) veniam, si cum non valet modo omnia laudatorum Patrum Anselmi, Epiphani, Hieronymi, Bedæ monumenta revolvere, ut desiderata singulorum testimonia conquiram: cum ipsi Auctorem indigemus, ex cujus fide totum id scripti, imo etiam syllabatum, exscripti. Est ille non acutus quidam sophista, sed Theologus præstantissimus Vincencius Contensonius in Theologia mensis, & cordis lib. 10. de Læo cum hominibus convertente, dissertat. 6. cap. 1. speculatione I. Et interjectis Contensonii verbis: Idcirco vero ad conquirenda singulorum laudatorum Patrum testimonia animam non adieci olim, nec adieci jurat modo: quia ubi semel probatum manet, quod mihi tunc probandum assumpseram, Virginem Desipram, non secus ac Joseph, honestam artem ad vitæ quodum exercitum, supervacaneum omnino est, quoniam illa fuerit, lanariæ, an indularia, non forte textricis, in Patrum scriptis inquirere.

Fecit Theologus sit liberaliter, cum mihi roganti Auctorem indigitarit, ex cujus fide id totum, de quo quærebatur, syllabatum exscripti: facit vero liberalissime, cum præterea subiungit, se nec modo, nec olim (hoc est cum ederet Exercitationes Historicas, Criticas, Pœmicas, quibus Christianæ religionis Mytheria omnia ad certam historie fidem exiguntur, explicuntur, defenduntur) ad conquirenda Patrum testimonia animam adieciisse. Quo fit, ut cum ille non fontes, sed rivos le olim adille confiteretur, semper timendum sit, ne, dum Anselmum, Epiphaniam, Hieronymum, Bedam, aut alios Patres occentat, nobis crebris in vanam spem aut Contensonium, aut alium Theologum Contentionis similem, syllabatum exscriptum loco Patrum obtrudat.

2. Tradunt ne, cui illa operi vacaret?

R. Josephum quidem fabrum fuisse, dicit S. Mattheus (Cap. XIII. 55.): at cui operi Maria vacaret, nullus significavit Evangelitarum. Haud tamen ambigam, quia Maria, quemadmodum Joseph, honesto aliquo artificio & sibi, & filio necessaria ad victum comparare studuerit. Nam, ut ait S. Basilus cap. 4. Constitutionum Monasticarum §. 6. (Pag. 549. tom. 2.) cum homines illi essent justi quidem & pii, sed pauperes, & rebus ad vivendum necessariis non admodum instructi; cujus rei testis est præsepe, quod venerando partu inseruit: erant, ut verisimile est, laboribus corporis assiduis dediti, sic ut hæc ratione res necessarias sibi ipsis compararent. [3] Itaque arbitrator, Mariam idcirco Quæstuariam dictam a Tertulliano in libro de Spectulibus cap. 30. & a D. Hieronymo extrema epist. 1. [Pag. 4.] ad Heliodorum, quod quæstum manu sua atque arte faceret. [4] Quam vero specialiter artem coleret, non perinde consentire Ecclesie Patres, scribit Theologus Serry Exercitat. 48. §. 7. asseverans Mariam Virginem Lanariam dici ab Anselmo, Indulariam ab Epiphano, Textricem, ex lana scilicet, lino, serico, & bysso, ab Hieronymo, & Venerabili Beda. At nullo modo indicat, quo loco id scriptores illi affirmaverint. Det igitur hanc veniam, ut liceat assensum sustinere, donec eorum testimonia proferantur. (5)

3. Numquid habent de baptismo ejus?

R. Nihil omnino. Eam ob rem non constat, a quo baptismum susceperit. Ratur aliqui, baptizatam fuisse a Christo, secuti Euthymium, cujus hæc sunt ex commentario in Evangelium

D d d 2 Joan-

Joannis cap. 3. [Bibl. Patr. tom. 19. pag. 671.] Scribitur quidam Apostolorum temporibus proximi, quod Christus Petrum, ac Virginem Matrem baptizavit: Petrus vero reliquos Apostolos. Hæc ille, quæ an vera sint, nescio. Nam leviozem auctorem Euthymium id facit, quod mentionem ejus rei in vetustioribus monumentis nullam invenio. [6]

4. Fuit ne Christi predicantis perpetua comes?

R. S. Joannes Chrysostomus arbitratur, Christum voluisse, ut illa in Urbe Capharnaum maneret. Namque hom. 22. [Pag. 117.] in Joan. explanans verba hæc: Descendit Capharnaum ipse, & mater ejus, & fratres, loquitur in hunc modum. Quam gratia cum matre abiit Capharnaum? Neque enim illic ullum fecit miraculum, neque incolæ recte de ipso sentiebant, ut ipse Christus ostendit. Et tu Capharnaum usque ad Cælum elata, usque ad infernum defereris [Joan. II. 12]. Quoniam, ut mihi videtur, cum paulo post esset Jerusalem ascensurus, ante Capharnaum petiit [Luc. X. 15.], ne quocumque fratres secum & matrem traheret. Parum igitur illic maris gratia commemoratus, iterum miracula aggreditur. Contra vero a S. Epiphonio hæc. 78. §. 9. dicitur cum Salvatore ipso versata assidue, & §. 13. fuisse perpetua Christi comes, nec ab ejus consorcio divulsam. Et sane cum mulieres aliæ & Galilæa Christum sequerentur, [Matth. XXVII. 55. Luc. VIII. 3. & XXIII. 55.] [7] quæ unquam dignior honore tanto, quæ illi benevolentior, atque ideo ad ministrandum promptior ipsa matre ejus? Hoc tamen non legitur in Scripturis sanctis.

(6) Lambertinus De Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 21. num. 14. Constat, tria Sacramenta non fuisse Virgini collata, id est, Sacrum Ordinem, cujus non erat capax propter femineum sexum; Pœnitentiam, cujus materiam non habuit; Matrimonium, quod ab eadem contractum non est, postquam in Sacramentum vocæ Legit esse institutum: de Baptismo vero, Confirmatione, & Eucharistia concors est Theologorum sententia, quod ea Sacramenta fuerint a Virgine Maria recepta: & sola inter eos remanet controversia, an Extremam Unctionem receperit, cujus resolutio pendet ab ea questione, an, ut homo sit capax Extremæ Unctionis, necessarium sit, quod actualiter peccaverit: si enim hoc necessarium non est, Maria Virgo fuit ejus capax: & ideo verisimile est, quod Sacramentum etiam illud suscepit tum propter ejusdem fructum, tum propter Fidei, ac Fidelium adificationem, & humilitatis exemplum. Legi potest Suarez in 3. part. tom. 2. quæst. 37. art. 4. disp. 18. sect. 3.

(7) Vide caput XI. de prædicatione Christi Interrog. 8. (8) S. Thomas 3. part. quæst. 27. art. 4. Et Joan. 2. super illud: Vinum non habent, dicit idem Chrysostomus (hom. 22.) quod volebat iam eum gratiam hominum conciliare, & se ipsam clariorem facere per filium, & fortassis quid humanum patiebatur, quemadmodum & fratres ejus dicebant: Miserata te ipsum mundo: Et post pauca subdit: Nonnumquam enim, quam oportebat, de eo opinionem habebat. Ad hoc dicitur, quod in verbis illis Chrysostomus excessit. Possunt tamen exponi, ut intelligatur in ea Domini cobivisse non inordinatum inanem gloriam motum quantum ad ipsam, sed id quod ab aliis posse estimari.

Et vero Chrysostomus ita concludit cit. hom. 20. in Joan. pag. 101. Non sunt igitur hæc liberius ad matrem loquentis, sed divine dispensationis verba, ut admoneret pro dignitate miracula facienda. Vide Pererium in Evangelium Joannis cap. 2. disp. 7.

S. Augustinus de Fide & Symbolo cap. 4. §. 9. Detestandi etiam illi sunt, qui Dominum nostrum Jesum Christum matrem Mariam in terris habuisse, negant. Nec nos ad negandum Christi matrem cogit, quod ab eo dictum est. Quid mihi, & tibi mulier? nondum venit hora mea. Sed admonet potius, ut intelligamus secundum Deum non eum habuisse matrem, cujus majestatis personam parabat ostendere, aqum in vinum convertenda. Quod autem crucifixus est, secundum hominem crucifixus est: & illa erat hora, que nondum venerat, quando dictum est: Mihi & tibi quid est? nondum venit hora, id est, qua te cognoscam. Tunc enim ut homo crucifixus cognovit hominem matrem, & dilectissimo discipulo humanissime commendavit.

S. Yulius Alexandrinus in Joan. Evangel. lib. 2. cap. 22. pag. 444. Vinum autem deficiente, mater ejus, que universa illi passivitate esse non ignorabat, hortatur, ut solita sua bonitate atque misericordia uteretur: Vinum enim, ait, non habent.

(9) S. Augustinus in Joan. tract. 10. §. 2. Unde fratres Domino? Non enim Maria iterum peperit? Absit. Inde caput dignitas virginum: illa femina mater esse potuit, mulier esse non potuit. Dicit autem mulier secundum femineum sexum, non secundum corruptionem integritatis, & hoc ex lingua ipsius Scripturæ. Nam & Eva statim facta de latere viri sui, nondum contacta a viro suo, natis, quia mulier appellata est: Et formavit eam in mulierem. Unde ergo fratres? Cognati Maria fratres Domini, de quolibet gradu cognati. Unde probamus? Ex ipsa Scriptura. Frater Abraham dicitur esse Loth, qui filius erat fratris ipsius. Legit, & invenies, quia Abraham pater erat Loth, & dicitur frater. Unde, nisi quia cognati? Item Jacob Laban habebat avunculum: frater enim erat Laban matris Jacob, id est Rebecæ uxoris Isaac. Legit Scripturam, & invenies, quia fratres dicuntur avunculus & sororis filius. Quia regula cogitata, invenies, omnes consanguineos Maria fratres esse Christi. Vide Natalem Alexandrum austerat. 48. in Historiam Ecclesiasticam sec. IV. pag. 623. tom. 4.

(10) S. Augustinus tracl. 119. in Joannis Evangelium §. 3. Sic debemus accipere quod dictum est Joan. cap. XIX. 27. Ex illa hora suscepit eam discipulus in sua, ut ad ejus curam quicquid ei esset necessarium, pertineret. Suscepit ergo eam in sua, non prædica, que nulla propria possidebat, sed officia, que propria dispensatione exequenda curabat.

5. Quid in Evangelio memoratur de B. Virgine tempore prædicationis Christi?

R. Memoratur hæc: ipsam una cum Christo interfuisse nuptiis in Cana Galilææ celebratis, cumque vino deficiente, ei dixisset [Joan. II. 1. 12.] Vinum non habent, hoc ab eo tulisse responsum: Quid mihi & tibi mulier? nondum venit hora mea. (8) Postea cum eodem filio suo, fratribus, & discipulis ejus profectam esse Capharnaum, ibique mansisse paucos dies. Eandem cum iisdem fratribus venisse ad Christum in domo nescio qua concionantem [Marc. III. 31.], & cum illi non possent ipsum adire præ turba, misisse qui nuantirent, se foris esse cupientes loqui cum eo. (9)

6. Quid tempore mortis?

R. Eam a Christo moriente Joanni Apostolo commendatam fuisse [Joan. XIX. 25. 26. 27.], (10) eamque non secus, ac Mariam Cleophae, & Mariam Magdalenam, stetit juxta crucem Jesu [Bar. ad an. 34. §. 119.]: atque ideo non defecisse, nec cecidisse semanimem, ut nonnulli existimant, que consuevit etiam auctoritate S. Ambrosii, apud quem hæc scripta sunt: Sed nec Maria minor, quam matrem Christi decebat, fugientibus Apostolis ante crucem stabat, & piis spectabat oculis filii vulnera, quia expectabat non pignoris mortem, sed mundi salutem. Idem alio loco, Stabat, inquit, ante crucem mater, & fugientibus viris stabat intrepida. Stabat non degeneri mater spectaculo, que non metuebat peremptorem. Pendebat in cruce filius, mater se persecutoribus offerebat, non ignara mysterii, quem genuisset, resurrecturum. Idemque alibi: Stantem illam lego, stentem

tem non lego. (11) Et eodem modo S. Antoninus in Summa part. 4. tit. 15. cap. 41. §. 1. Stabat verecunda, modesta, lacrymis plena, doloribus immersa: Et tamen ita divine voluntati conformis, ut dicere audeam, quod si nullus fuisset repertus, qui filium crucifigeret, ad hoc ut sequeretur salus hominum, & adimpleret voluntas Dei secundum rationem, si oportuisset, ipsa posuisset in crucem. Neque enim credendum est minoris fuisse perfectionis & obedientie ad Deum, quam Abraham, qui proprium filium obtulit in sacrificium propriis manibus occidendum & comburendum. Stabat ergo fixa in Dei voluntate. (12)

7. Quid post Ascensionem Christi?

R. Prorsus nihil: tamen D. Lucas in Actis Apostolorum (Cap. I. 14.) prodit, eam fuisse cum Apostolis, alique tum viris, tum mulieribus, qui fundendis ad Deum precibus concorditer intenti, Spiritum Sanctum a Christo promissum expectabant. De reliqua vita ejus, ut S. Epiphanius verbis utar [Hæc. 78. §. 11.], penitus Scriptura testificat: id quod propter admirationis vehementiam factum auctoritate, ne hominum animos majorem quemdam in stuporem conjiceret. Dominus, ut scribit idem Epiphanius [Hæc. 79. §. 2. & 7.], non ei baptizandi potestatem fecit, non discipulis benedicere, non in terris præesse mandavit, sed hoc unum voluit, ut sanctum quid, & consecratum esset, ac cælesti regnum adipisceretur. [13]

C A P. VII.

De morte, & Assumptione Mariæ Virginis.

I. Maria Virgo vere ne mortua est?

R. I. D. dubitavit affirmare S. Epiphanius hæc. 78. §. 11. propter silentium Scripturarum. Quod si, inquit, falsa jactari quispiam a nobis existimat, licet sacrum litterarum vestigia constiterit, in quibus nullam de Mariæ obitu mentionem reperiet, mortua sit, nec ne, sepulta, an non sepulta fuerit. Ac cum Joannes interim in Asiam profectus sit, nusquam tamen B. Virginem interitus comitem secum illum habuisse significat, sed de ea re penitus Scriptura testificat: id quod propter admirationis vehementiam factum arbitror, ne hominum

animos majorem quamdam in stuporem conjiceret. Ego enim pronuntiare illud veror, & tacita apud me cogitatione reputans, mihi silentium indico. Quippe haud scio, an de sanctissima illa, ac beatissima Virgine obscura quedam inveniri vestigia possint, que incertam nobis illius mortis fidem faciant. Nam ex una parte illud occurrit, quod de illa pronuntiat [Luc. II. 35.]: Et tuam ipsam animam pervadet gladius, ut retegatur ex multorum cordibus cogitationes. Atunde vero in Apocalypsi Joannis legitur [Cap. XII. 12. 13.]: Draconem adversus mulierem properasse, quæ marem pepererat, & datas ei esse pennas aquilæ, & translata esse in desertum, ne eam Draco comprehenderet. Quamquam illud non affirmo penitus, neque aut immortalæ perseverasse desinio, aut utrum mortua sit, confirmare possum. Quippe Scriptura sacra, mentis humane captum prætergressa, rem in incerto reliquit, propter eas illud exitum ac prestant, ne quis carnis propriam ullam ei sedentiam adscribat. Sive igitur mortua sit, nescimus: sive conspuita sit, non tamen ullam est conjunctionem corporis experta: absit, ut illud existimemus. (1) Explicat Epiphanius Baronius ad an. 48. §. 11. & 12. & ab eo dissentit quam modestissime: quod non præstat Hyacinthus Serry, qui Exercit. 66. §. 2. & 3. elumbem vocat rationem S. Epiphanius, eamque contrariam esse dicit notissimis Scripturæ locis, quorum ignorationem viro doctissimo exprobrare non dubitat, ipsamque audaciæ notare. Hæc Epiphanius, Baronius inquit, qui cum ægeret adversus hereticis carnis spurcissimam sanctissimam, atque omni labe purissimam calumniantes: ipse contra, quo magis illorum prociacum retunderet, ea excellentia efferre conatus est, ut sicut Henoch olim translatus, vel Elias igneo curru in sublime elevatus est: sic diceret, ipsam absque obitu & terrenis ad cælestia assumptam fuisse: cum præsertim videri ab ipso citata ex Joannis Apocalypsi de muliere, cui, quo alio transfuaret, data sunt alæ, eidem sacramento satis esse accommodata videretur. Hæc tamen quantumvis aliquo jure, ratione, atque exemplis firmare quoquo modo potuisse videretur: modeste tamen abstinuit, & ad neutram partem inclinas, satis esse censuit, vel hac ex parte sublimem illam Dei genitricis excellentiam hostibus demonstrasse, quam illa procul fuerit ab omni carnis illecebra, que nec an mortua fuerit, possit ex divinis Scripturis ostendi, eidem insinuas. Caterum condonandum illi,

(11) In Lucam cap. 23. lib. 10. §. 32. pag. 1532. de Institutione Virginis cap. 7. §. 49. pag. 261. & in Consolatione de Obitu Valentini cap. 39. pag. 1185.

(12) Vide Franciscum Suarez tom. 2. in 3. part. D. Thomæ disp. 4. sect. 3. & disp. 41. sect. 2. Toletum in Luc. cap. 2. annotat. 57. Gretserum de Cruce lib. 2. cap. 4.

(13) S. Chrysostomus in Act. hom. 3. pag. 472. existimat, Apostolos Spiritu Sancti instinctu novisse omnia, quæ a Christo facta sunt usque ad tempus illud, quo S. Joannes Baptista ceperit baptizare. Quæ prius, inquit, fuerant facta, nemo novaret edoctus, sed Spiritu didicerant. Quod si verum est, dicit probabiliter potest, nunquam Mariam Virginem opera Christi Apostolis narrare.

Aliter S. Bernardus super Missus est hom. 4. §. 6. Vel ideo potius conceptus Elisabeth Mariæ nunciatus est, ut dum nunc Salvatore, nunc Præcursoris edoceret adventum, verum tempus & ordinem tenens, ipsa melius postmodum Scripioribus aut Prædicatoribus Evangelii reseraret veritatem, quæ & plene de omnibus a principio cælitus fuerit instructa mysteris.

S. Thomas 3. part. quæst. 27. art. 4. Simpliciter fatendum est, quod Beata Virgo nullum actuale peccatum commisit, nec mortale, nec veniale: ut sic in ea impletur, quod dicitur Cant. 4. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

Et art. 5. ad 3. Non est dubitandum, quin B. Virgo acceperit excellenter donum Sapientie, & Gratiam virtutum & Prophetie: non tamen accepit, ut haberet usum harum, & similitum gratiarum, sicut habuit Christus, sed secundum quod conveniebat conditioni ipsius. Sapientie enim usum habuit in contemplando, secundum illud Luc. 2. Maria autem conservabat omnia verba hæc, conferans in corde suo. Non autem habuit usum Sapientie quantum ad docendum, quia hoc non conveniebat sexui muliebri, secundum illud 1. ad Timoth. 2. Docere autem mulieri non permitto. Miraculorum autem usum sibi non competebat, dum viveret: quia tunc temporis confirmanda erat doctrina Christi miraculis, & ideo solum Christo, & ejus discipulis, qui erant bajuli doctrine Christi, conveniebat miracula facere. Propter quod etiam de Joanne Baptista dicitur Joan. 10. quod lignum fecit nullum, ut sollicit omnes Christo intenderent. Usum autem Prophetie habuit, ut patet in Cantico, quod fecit: Magnificat anima mea Dominum.

(1) Idem S. Epiphanius hæc. 78. §. 23. Sive mortua est Virgo sanctissima, ac sepulta, summo cum splendore conjuncta mors illius est, & castissimus exitus, ac virginis ei corona concessa: sive interfecta: sive indicat Scriptura videtur his verbis: Et ipse animam patranthit gladius: gloriam martyris inter, ac decus obtinet, & facrum illius corpus omni felicitate cumulatum est, per quam mundo lumen illuxit. Potest denique & in vita manifeste. Possit enim Deus, quicquid libuerit, efficere: nam de illius exitu nihil certis constat.

li, si [quod & aliis sanctissimis atque eruditissimis viris sepe accidisse reperitur] dum ardenti studio in hostes invectur, vehementiori impetu contrariam partem actus lineam videatur aliquantulum veritatis esse transgressus. Catholica quippe Ecclesia nullam de obitu Dei genitricis dubitationem admittit, sed quam novit humanam fuisse naturam, humanam pariter moriendi necessitatem expertam affirmat. (2) Hec Baronius. Hyacinthus autem Serry. Quam elumbis, inquit, ratio illa sit, qua in eam dubitationem adductus est Epiphanius, nemo non videt. Quid enim necesse est, Deiparae mortem sacris in Litteris enarrari, ut hanc ipsi tandem aliquando contigisse fateamur? Quasi non hoc satis ad certam probationem esse debeat, quod tam diserte, tam luculentem sacre Littere consitentur: Statutum est hominibus semel mori, ad Hebraeos 9. 27. Quis est homo, qui vivet, & non videbit mortem? Psal. 88. vers. 49. Et paucis interjectis: Nonnulli Epiphanius secuti temporibus audaciores, Deiparae mortem non modo in dubium revocare, verum etiam perscrute negare ausi sunt. Itaque si nonnulli fuerunt Epiphanius audaciores, fuit audax Epiphanius.

2. Quo in loco mortua est?

R. Jerosolymis. Nam S. Joannes Damascenus hom. 2. in Dormitionem B. M. Virginis §. 18. (Pag. 879. tom. 2.) narrat ex Euthymia bisharia, Juvenalem Episcopum Jerosolymorum Marciano & Pulcheria Augulitis de retendo, sicubi esset, Mariæ corpore sollicitis respondisse, Jerosolymis mortuam, & Gethsemani sepultam. Idemque tradit Andreas ex Monacho & Presbytero Jerosolymitano Episcopus Cretensis, cum oratione 2. in Dormitionem sanctissimæ Deiparæ affirmat, illam in monte Sion, qui pars est Urbis Jerosolymitanæ, naturæ oblectant legibus sine vitæ accepisse. (3) Quod ipsum docet Cedrenus in Compendio Historiarum pag. 149. & Nicephorus Callistus lib. 15. Hist. Eccl. cap. 14. Illud tamen monet Baronius ad an. 48. §. 18. 19. haud multum ante tempora Juvenalis sepulcrum Mariæ Virginis fuisse repertum. (4) Quæ enim, inquit, ratione Epiphanius Jerosolymis sepe versatus (ut tradit Hieronymus ep. 61. (Pag. 452.) ad Pamachium) se ambigere ait, an mortua fuerit, si ejus sepulcrum ob oculos omnium positum, perspicuum omnibus factum esset? Vel quomodo de eo mentionem facere Hieronymus epist. 27. (Pag. 174.) pretermi-

(2) Oratio secreta Missæ in Assumptione B. M. Virginis: Subveniat, Domine, plebi tuæ Dei genitricis oratio, quam etsi pro conditione carnis migrasse cognoscimus, &c.

Maria Virgo quindecim ante diebus suam exitum cognovit, triduoque ante Archangelus ad eam venit primum portans. Cedrenus in Compendio Historiarum pag. 149. Vide Lambertinum de Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. 1. cap. 14. num. 12.

(3) Tom. 10. Bibl. Patr. pag. 657. Idem eodem loco refert, in domicilio ejus fratre ad pavementum tabula sacrorum castissimi corporis genuum recubitus impressos fuisse.

(4) Juvenalis fuit Episcopus primam Ephesinas, & deinde Jerosolymitanus, duobus Œcumenicis Conciliis interitum anno 431. Ephesino, & anno 451. Chalcedonensi.

(5) Vide annotat. 18. ad cap. 19. de imaginibus Christi non manu factis.

Honoratus a S. Maria tom. 1. Animadversionum in Regulas & usum Critices disserat. 3. art. 2. §. 3. pag. 263. Omnes norunt, Launium Doctorem Sorbonicum in plerisque libris, quos in lucem edidit, illud possuisse pro certo, habendas esse in fabulis res omnes extraordinarias, omnesque eventus, de quibus nulla est mentio apud Auctores, qui scripserunt eo sermo tempore, quo res contigisse traduntur. Sed cum Doctus hic animadverteret, non omnes de e regnia consentire, tractatum emisit ad stabilitatem auctoritatem argumenti negotio. Insuper tractatus ille: Disserat, in qua probatur, negativum argumentum in questionibus ex facto, usu, & traditione pendentes multum habere roboris. Probatio Launii ducitur ex locis Auctorum 170. qui usi sunt argumento negativo. Sed malo hujus Doctoris fato plerique Patres, quos citat, in aliis locis rejiciunt hanc probationem, ut Tertullianus, S. Hieronymus, S. Augustinus &c. Theologi idem sentiunt: Est levis admodum, atque nullius plane ponderis argumentatio; quemadmodum notat Card. Baronius tom. 1. pag. 270. edit. Antwerp.

(6) Honoratus a S. Maria tom. 1. Animadversionum in Regulas & usum Critices Dissertat. 2. art. 5. pag. 132. retellens hoc ipsum argumentum, quod ante Theologum Serry atrulit Tillemontius, Annotat. 15. in S. Virginem pag. 470. Non satis est ad fruendum testimonium Juvenalis, dicere, illum potuisse hanc historiam confingere, hoc probandum est, re vera confinxisse.

Michael Lequien in annotat. ad citatam S. Joannis Damasceni hom. 2. in Dormitionem B. Mariæ Virginis pag. 879. tom. 2. loquens de Euthymia bisharia: Ceterum Marcianum & Pulcheriam certiores factos esse a Juvenale Jerosolymitano de Deiparæ Virginis Assumptione, nequaquam ausim suspicari, ut nec affirmare, hæc perinde conficta esse ab eodem Juvenale, ac commenticia illa scripta, quæ ab eo producta fuisse ad obtinendum Palestine principatum, Leo Magnus quæritur in epistola ad Maximum Antiochenum.

sisset, qui relegens cuncta Palestine loca, quæ S. Paula Roma veniens invenit, & ut tacam de Christi sepulcro, alia cuncta, quæ ibi erant memoria digna monumenta recenset, ut duobus Patriarcharum, Josue, Elazaræ filii Aaron, Elisei, Abdiæ, Michææ, Joannis Baptiste, Lazaræ, nec non & mausoleum Helene Adiabonorum Regine, quæ tempore Claudii populum fame laborantem parvit? Quis adduci potest, ut credat unum tantum Dei genitricis sepulcrum a Paula spectum, ut non invenit, vel Hieronymo mente excidisse, ut non meminerit, cum presertim agens de Gethsemani in libro de locis Hebraicis [pag. 367. tom. 8.] unam tantum illic erectam Ecclesiam, ubi Dominus in horto oravit, affirmet, nec de contiguo eidem loco Dei genitricis sepulcro vel verbum faciat?

3. Probatur ne ab omnibus testimonium Euthymii, & Juvenalis?

R. Non probatur ab iis, qui Mariam Ephesi obiisse, contendunt. Itaque eruditissimus Tillemontius annot. 15. in S. Virginem, & qui eum sequitur Theologus Serry Exercit. 66. §. 4. Euthymii Historici testimonium non admittit, propterea quod sit scriptor tota retro antiquitate ignoratus. Juvenalem vero ait, si re vera supra dictum responsum Marciano dederit, non integram illico fidem facere: quæ lubrica fidei virum, varbarum in Latrociniis Ephesino excitatarum incertam, variorum criminum reum, & falsitatem instrumentorum manifestum dicunt S. Cyrillus Alexandrinus, & S. Leo Romanus Pontifex. Sed hæc dici videntur minus considerate. Nam Euthymium tota retro antiquitate ignoratum nemo jure dixerit, nisi ille, si qui inter homines talis est, qui omnia antiquitatis monumenta legerit, atque certo sciverit, nulla esse, quæ de hoc Euthymio narent, nulla peritisse, quæ narraret. (5) Porro autem ad resoluendum Juvenalis testimonium non satis est dicere, illum fuisse virum parum Catholicum, improbum, atque ideo ad falsa comminiscenda paratum. Probare necesse est atque ostendere, re ipsa hanc historiam, de qua loquimur, ab eo fuisse, presertim sine ulla necessitate, confictam. Non enim tunc de Fidei negotio, sed de facto agebatur, de quo in presens, non de illius moribus querendum est. (6)

4. Quid

(7) Apud Labbeum tom. 3. Conc. pag. 574. & 562. apud Harduinum tom. 1. pag. 1443. & 1435. (8) In his etiam Baronius ad an. Ch. 44. §. 29. & Natalis Alexander Hist. Eccl. fac. 1. cap. 1. art. 3. pag. 4. (9) Hyacinthus Serry Exercit. 66. §. 5. pag. 241. Ephesi mortuam Virginem ac sepultam, verisimiliter existimaverim, ob locum Constantinopolitanum, ubi Nestorium in Urbe Ephesi damnatum scribunt, in qua Theologus Joannes, & Dei genitrix Virgo Sancta Maria. Quæ loquendi formula nihil aliud significat volens, quam Joannes Theologum, & Virginem Deiparam illic esse: subintellecto scilicet verbo est, quod juxta Græcæ, & Latine Grammaticæ leges non modo subintelligitur commode, verum etiam eleganter: illic vero esse utique inhumatum, cum alio tunc modo illic esse non possent. Quod enim reponunt aliqui mutam esse Synodi phrasim, suppleturque, aliquando habitavit, aut sacras ades habent, aut magno in honore sunt; ut alius plane reddatur sensus, frivolum est: cum textus nullationem, & depravationem nullis productis Collicibus probent: contra vero nulla fingenda sit mutatio, ut verbum est pro Græcæ, & Latini idiomatis usu subintelligatur. Hæreo atque, nec satis scio, utrum prius verbum esse, an inhumatum reprehendam. Quid enim viri clarissimi reprehenduntur ob eam causam, quod locum supra laudatum suppleat aliquo additamento; si ipsum verbum esse, cujus simplicitate Serry audet, intelligi nequaquam potest, nisi subaudito additamento inhumatum? Jam ipsum hoc inhumatum quam est alienum non solum a veritate, sed etiam a voluntate ejus, qui se eidem patronum præbet. Nam si Joannes, & Maria tunc erant Ephesi utique inhumati, igitur falsum est, quod idem Theologus pronunciat Exercit. 67. §. 1. pag. 244. Virginem non animo tantum, verum etiam corpore in Calos fuisse assumptam. (10) Serry Exercit. 66. §. 6. dicit, idcirco Polycratem non meminisse sepulcri Mariæ Virginis, quod ille in sua epistola id præterit urgere, ut aliis exemplis Victori palam faceret, Pascha die 14. Martii celebrandum esse. Mariæ autem, cum brevè duntaxat Ephesi tempus duxerit, recensque illi advena & hac morali vita sub-

4. Quid est, quare Ephesi mortua dicitur?

R. Hoc primum, quia Patres Concilii Ephesini Œcumenici tertii anno 431. celebrati in epistola ad Clerum populumque Constantinopolitanum scribunt, Nestorium damnatum in Urbe Ephesi, & dicitur deinde in qua Joannes Theologus, & Deipara Virgo sancta Maria: Secundum illud, quia, ut constat ex actis ejusdem Ephesini Concilii, Ecclesia Magna Ephesi Mariæ Virgini dedicata erat, (7) & nondum in morem venerat, ut Ecclesiæ in Sancti alieujus honorem consecrarentur, in quibus ejusdem Sancti Reliquiæ conditæ non essent. Tertium est, quia S. Leo in epistola anno 454. ad Juvenalem supra memoratum Episcopum Jerosolymitanum data, quæ est 110. agens de locis Sanctis Jerosolymorum, de Mariæ sepulcro non meminit. Tria hæc Tillemontius Annotat. 14. & 16. in S. Virginem. Etiam Hyacinthus Serry in eadem sententia est, primamque Tillemontii rationem ita confirmat Exercit. 66. §. 3. Idem de Deipara, ac de Joanne ea phrasi [in qua Joannes Theologus, & Deipara Virgo Sancta Maria] significat volvere Ephesini Patres: at liquet plane, significare illos voluisse verbis illis, Joannem illic esse inhumatum, cum Joannem illic inhumatum esse, suumque sepulcrum habere, alia Sacre Synodi monumenta continentur. Celestinus enim, data ad Ephesinos Patres epistola, illos ipsos hortatur, ut Joannis documentis firmiter hæreant, cujus reliquias præsentem venerantur. Ad hæc idem Theologus novo argumento rem totam ita concludit. Si Ephesi Deipara aliquando habitavit, Joannem utique secuta, qui eam in sua officia, & obsequia receperat, quid tam naturale est, quam ut illic quoque mortua sit ac sepulta? Cum & tunc ultimum visæ cardinem premeret, nec nisi egre Jerosolymam redire posset, extremum illic diem obitura.

5. Qua ratione hæc dissolvi possunt?

R. Primum habet dubitationem, quid sit, quod Patres Ephesini ajunt his verbis: in qua Joannes Theologus, & Deipara Virgo sancta Maria. Aliqui enim, ut Labbeus (Tom. 3. Conc. pag. 574.) & Harduinus notant ad marginem citatæ epistolæ, subaudiri volunt aliquando habitavit: alii ades habent. (8) Combesius apud Pagium ad an. 42. §. 3. (Tom. I. pag. 1443.) dicit, Patres intelligere, sic vocatum majorem Ephesorum Ecclesiam a suis Patronis & Tutelariis. Horum conjectura multo

probabilior videtur, quam conjectura adversariorum, qui putant deesse verbum est. (9) Etenim, si ibi fuisset sepulcrum Virginis, tradita politeritati a Patribus Ephesinis duraret adhuc fama ejus (Bar. ad an. 44. §. 18.), nec S. Epiphanius, qui paulo ante Concilium Ephesinum vixit, celebrem suis temporibus rem ignorans, de Mariæ morte dubitasset, nec cum Joanne in Asiam profectam esse negasset Hæc. 78. §. 11. multoquæ minus dixisset, Postquam ad se se illam (Joannes) accepit, non amplius apud ipsum permanisse; Juvenalis vero supra memoratus, qui Concilio Ephesino interfuit, ausus numquam fuisset, quantumvis improbus, coram Augulitis Marciano, & Pulcheria, coram Episcopis Palæstina; qui tunc erant Constantinopoli, & Concilio Chalcedonensi Œcumenico anno 451. interfuerant, comminisci historiam reperti Jerosolymis sepulcri B. Virginis. Nam admodum credibile videtur, aliquem ex Palæstinis Episcopis una cum Juvenale interfuisse etiam Concilio Ephesino, ideoque facile ei fuit, si quid de Virginis sepulcro dictum esse in eo Concilio, mendacem ostendere Juvenalem. Satis enim erat dicere, a Patribus in Concilio Ephesi congregatis declaratum esse, in prima egius Urbis Ecclesiæ sepulcrum Virginis repertum. Alterum falsum est, id in consuetudine positum fuisse quinto Christi saculo, ut ei duntaxat ades sacre dedicarentur, cujus Reliquiæ in eisdem ædibus conditæ essent. Sozomenus enim lib. 8. Hist. Eccl. cap. 24. testatur, imperante Arcadio Constantinopoli fuisse Ecclesiam S. Strophani, antequam corpus ejus in Palæstina reperiretur; namque apud eundem Sozomenum lib. 9. cap. 16. repetum dicitur sub Theodosio juniore. Quid quod Tillemontius ipse citata annotat. 14. (Pag. 468.) profertur, etiam in eo loco, ubi nulla Divum Reliquiæ essent, tamen alias ob causas ejusdem generis Tempia iidem dedicati consecrassent? Quare alia, præterquam mortis, causa esse potuit, cur sacra Ædes in ea Urbe Mariæ Virginis poneretur. Quod si (illud enim tertio loco positum erat) non meminit de sepulcro Mariæ Jerosolymis S. Leo recensens loca sancta Jerosolymorum: eodem modo neque Polycrates Episcopus Ephesinus in epistola ad Victorem Romanum Pontificem, quam recitat Eusebius lib. 5. Hist. Eccl. cap. 24. ullam de obitu Virginis, ejusque sepulcro mentionem facit, cum tamen commemoret magna sanctitatis lumina in Asia extincta, atque affimet nominatim unam ex duabus filiis Philippi Apostoli, quæ Spiritu Sancto afflata vixit, & Joannem, qui in sinu Domini recubuit, mortem Ephesi oppetivisse. (10) Quamquam quid S. Leo de Mariæ

(7) Apud Labbeum tom. 3. Conc. pag. 574. & 562. apud Harduinum tom. 1. pag. 1443. & 1435. (8) In his etiam Baronius ad an. Ch. 44. §. 29. & Natalis Alexander Hist. Eccl. fac. 1. cap. 1. art. 3. pag. 4. (9) Hyacinthus Serry Exercit. 66. §. 5. pag. 241. Ephesi mortuam Virginem ac sepultam, verisimiliter existimaverim, ob locum Constantinopolitanum, ubi Nestorium in Urbe Ephesi damnatum scribunt, in qua Theologus Joannes, & Dei genitrix Virgo Sancta Maria. Quæ loquendi formula nihil aliud significat volens, quam Joannes Theologum, & Virginem Deiparam illic esse: subintellecto scilicet verbo est, quod juxta Græcæ, & Latine Grammaticæ leges non modo subintelligitur commode, verum etiam eleganter: illic vero esse utique inhumatum, cum alio tunc modo illic esse non possent. Quod enim reponunt aliqui mutam esse Synodi phrasim, suppleturque, aliquando habitavit, aut sacras ades habent, aut magno in honore sunt; ut alius plane reddatur sensus, frivolum est: cum textus nullationem, & depravationem nullis productis Collicibus probent: contra vero nulla fingenda sit mutatio, ut verbum est pro Græcæ, & Latini idiomatis usu subintelligatur. Hæreo atque, nec satis scio, utrum prius verbum esse, an inhumatum reprehendam. Quid enim viri clarissimi reprehenduntur ob eam causam, quod locum supra laudatum suppleat aliquo additamento; si ipsum verbum esse, cujus simplicitate Serry audet, intelligi nequaquam potest, nisi subaudito additamento inhumatum? Jam ipsum hoc inhumatum quam est alienum non solum a veritate, sed etiam a voluntate ejus, qui se eidem patronum præbet. Nam si Joannes, & Maria tunc erant Ephesi utique inhumati, igitur falsum est, quod idem Theologus pronunciat Exercit. 67. §. 1. pag. 244. Virginem non animo tantum, verum etiam corpore in Calos fuisse assumptam. (10) Serry Exercit. 66. §. 6. dicit, idcirco Polycratem non meminisse sepulcri Mariæ Virginis, quod ille in sua epistola id præterit urgere, ut aliis exemplis Victori palam faceret, Pascha die 14. Martii celebrandum esse. Mariæ autem, cum brevè duntaxat Ephesi tempus duxerit, recensque illi advena & hac morali vita sub-

sepulcro verba faceret, cum illud nullo modo pertraheret ad ejus infirmitatem? Ibi enim totus est in eo, ut recensitis locis, ubi Christus natus est, ubi adoratus a Magis, ubi ab Herode ad necem quaeritus, ubi educatus, demonstratoque sepulcro, in quo humana condicione jacuit, & monte Oliveti, unde ascendit in Caelum, confirmet atque evincat, Christum Dominum humanam carnem re vera sumptisse: ad cuius rei confirmationem mentio sepulcri Mariae Virginis nihil omnino conferre poterat. Jam vero ad ea, quod attinet, quae a laudato Theologo subjiciuntur, facilis est, opinor, atque expedita responsio. Nam, cum Joanni perinde, ac Mariae Templum Ephesi positum esset, & quae significare poterunt Ephesini Patres, tam Joannem, quam Mariam Ephesi sacram Edem habuisse: atque hoc potius, quam illud eos significare voluisse crediderim, quandoquidem Edes Mariae Virginis dicata (Simpliciter.) *Sancta Maria* appellabatur, ut est in actis ejusdem Sacrae Synodi. (11) Ad haec si eodem modo locuti sunt Ephesini Patres de Maria, ac de Joanne, efficitur, ut Concilii tempore Ephesi adhuc humanam & sepultam esse corpus Mariae, paridae ac corpus Joannis: hoc autem si verum est, quomodo erit verum illud, quod sequenti Exercitatione 67. §. 1. rectissime pronunciat idem auctor: *Virginem non animo tantum, sed etiam corpore in Caelos fuisse assumptam, pie ac religiose tenendum est, nec nisi ingenti temeritate negari potest?* Porro quod subjicit ad extremum, id totum ducitur a conjectura, sed ea parum firma. Etenim nec de tempore, quo Joannes Ephesum venit, nec de anno etatis, quem agebat Maria, cum ad superos abiit, quidquam certi affirmare licet. Idque idem Theologus de Maria Virgine aperte fatetur, tum subjungens §. 7. illam anno etatis 61. mortuam esse, si (quod cum Cajetano posuit) anno etatis 24. Servatorem emixa est; tum affirmans Exercitat. 25. §. 6. eundem Cajetanum annos viginti quatuor nubenti Virgini tribuentem divinare, Praeterea Theologi conjectura valerent ea quidem satis superque, si peteretur ex argumento probabili. verum quia ex nullo argumento probabili petita est, nihil valet. Quid enim, inquit, tam naturale, quam ut illic mortua sit & sepulta? Quid ita? Quod ea tunc ultimum vitae cardinem premeret. At quo argumento probat Theologus, aut vero probare potest, tunc ultimum vitae cardinem eam pressisse? Nullo sane. Est itaque conjectura illa tota inanitas ac inutilis, minimeque idonea ad id efficiendum, quod vult. Verius est igitur illud, quod majores nostri jam inde ab Juvenale Hierosolymorum Patriarcha tradiderunt, quodque deinceps semper ita putatum est, Deiparam Virginem Hierosolymis mortuam, atque sepultam fuisse.

sublata sit, nullus forte celebrandi illi Paschalis occasionem datam esse. Bene quidem ac recte, si quod dicit de brevissima Mariae Virginis Ephesi commoratione, & de nullo ab ea illic celebrato Paschate, idoneo aliquo argumento vel auctore confirmasset. Itaque quando nullum attulit, adhuc inconcussa manet ratio, quae ex Polyerati silentio desumitur.

(11) S. Cyrillus in epist. ad quosdam de Clero Constantinopolitano Sancta Synodus (Ephesina) in Ecclesia magna, quae appellatur Sancta Maria, congregata. Et in relatione Synodi Ephesinae ad Caesariensem; Sancta Synodus in magna Ephesi Ecclesia, quae appellatur Maria, sessionem celebravit: apud Lab. tom. 3. Conc. pag. 562. & 662. & apud Harduinum tom. 1. pag. 1435. & 1506.

(12) Joannes Card. Bona in Horologio Aeternae cap. 5. §. 17. Corona B. Virginis ex sexaginta tribus salutationibus Angelicis componitur, & septem orationibus Dominice. Est autem haec praecipua tribus Angelicis salutationibus compacta juxta numerum annorum, quibus B. Virgo in terris vixisse creditur, ut fert doctorum probabilis sententia.

Joannes Bonifacius Sor. Jesu lib. 2. De Hist. Virg. cap. 15. attestans Chronicam Abbatris Radensis notat, inventum Corone, quam vocant, sexaginta trium Ave ad salutandam Deiparam, fuisse Petrum Eremitam illum ducentorum praecipuum expeditionis factae in Concilio Claromontano indicatae ab Urbano II. natione Hispanum, & Benedictini Ordinis Monachum: Angelus de Nuce in lib. 4. Chron. Galin. cap. 11. annotat. 5. tom. 4. Script. Rer. Italic. pag. 498.

(13) Durandus Episcopus Ferefranensis in Notis ad Relat. S. Brigittae lib. 6. cap. 61. pag. 125. tom. 2. Inter eos gravissimum hominum opinionem, quae de hac re circumferuntur, difficile sane est aliquid certi pronunciare. Et paulo post: Caterum quid inter tot virorum doctorum opiniones sentendum sit, non audeo definire. Vide Gieslerum in Vita Mariae Virginis cap. 11. pag. 18. tom. 10.

6. Quo anno etatis, & quo anno Christi obiit Maria Virgo?

R. Nihil, ut modo dixi, comperti est, ob varias, & inter se discrepantes scriptorum sententias. Nam, ut est in Annalibus Baronii ad an. 48. §. 5. Nicephorus ex Evodio prodit, eam vixisse annos quinquaginta novem. Epiphanius Presbyter Ecclesiae Constantinopolitanae citat Hippolytum quemdam Thebanum, qui dicit, eam annos novem Christo supervivisse, ac decessisse anno Domini quadagesimo tertio, aetatis vero suae quinquagesimo septimo. Idemque Epiphanius ad Hippolyto dissentiens vitam Mariae producit longius. Nam annos vitae duos & septuaginta ei tribuit. Quod etiam Cedrenus facit in Compendio Historiarum, addens insuper (Pag. 149.), fuisse nonnullos, qui assererent, mortuam esse, cum annum duodevicesimum expleisset. Alii, ut ait idem Baronius, ex traditione quadam affirmant, obiisse anno sexagesimo tertio. (12) Andreas vero Cretenensis (Bibl. Patr. tom. 10. pag. 655.) oratione prima in Dormitionem sanctissimae Deiparae, nihil definiens, hoc solum dicit, illam migrasse ab humanis, ubi ad extremam devenisset senectutem. Itaque dubitatur etiam, quo anno Christi Virgo obiit. Ad annum Christi 48. de ejus obitu narrat Baronius, ita tamen, ut eo anno mortuam, pro certo statuere non audeat. Verba Eminentissimi scriptoris ad an. 48. §. 24. haec sunt: *Haec de Assumptione Dei genitricis Mariae, quam quidem non sic recensimus hoc anno, quasi affirmare velimus, hoc ipso anno esse desunctam, & in Caelum assumptam, sed quod hoc anno ponatur ab Eusebio, ubique, quoniam anno certo decessit, sit inexploratum.* Eusebio locus, quem §. 4. recitat, quamvis abest a Graeco Scaligeri textu, & recentibus probatis editionibus, est tamen in antiquis. Alii ad alium Christi annum mortem, & assumptionem Virginis referunt: (13)

7. Quam mortem obiit?

R. Quorundam sententiam, qui Simeonis oraculo persuasi, quod ei dixerat (Luc. II. 35.) Tuam ipsius animam pertransibit gladius; eam martyrio vita sanctam tradiderunt, ab Ecclesia Catholica non recipi, scribit Baronius ad an. 48. §. 12. Eos ita refellit S. Ambrosius in commentariis ad Evangelium D. Lucae lib. 2. §. 61. Nec littera, nec historia docet, ex hac vita Mariam corporalis necis passione migrasse. Non enim anima, sed corpus materiali gladio transverberatur. (14)

(14) Itaque id facile crediderim, quod dicit Andreas Cretenensis (Bibl. Patr. tom. 10. pag. 654.) oratione prima in Dormitionem sanctissimae Deiparae, obiisse mortem simillimam sopori illi placidissimo, ac suavissimo, quo Dominus Adam sopivit, ut ex latere ejus sine ullo dolore ac sensu costam educeret, ex qua Evam formaret. (15)

8. Numquid est peculiare de obitu Virginis?

R. Nihil, quod idoneis auctoribus credi possit. Nam, ut caetera omittam, Baronius ipse ad an. 48. §. 14. ea quae traduntur de Apostolis eodem momento collectis & diversis Orbis regionibus Hierosolymam ad obitum ejus ipsarum aeri in sublime delatis, in apocryphis habet, itaque multo ante Baronium etiam Beda Retract. in Act. cap. 8. [Pag. 15. tom. 6.] cognovit. De funere & exequiis ejus Sery Tom. III.

(14) Alii ex sanctis Patribus referunt dictum illud Simeonis ad acerbillimo: animi dolores, quos Maria Virgo perit, cum Jesum filium suum patientem ac morientem vidit. S. Hieronymus ferm. 2. de Assumptione B. V. tom. 12. Bibl. Patr. pag. 580. Quod si gladius ad animam pervenit, quando ad caeterum fessis fugientibus Apostolis cum videtur Dominum pendente, etiam plus quam martyr fuit, quia in animo non minus amoris, quam maxoris est in eius gladio vulnerata. S. Bernardinus Senensis tom. 2. serm. 61. art. 3. cap. 2. Tantus fuit dolor Virginis, quod si in omnes creaturas divideretur, omnes subito interiret. Arnouldus Abbas Bone Vallis de septem verbis Domini §. 3. pag. 45. inter opera S. Cypriani editionis Felli, & in tom. 22. Bibl. Patr. pag. 1268. In tabernaculo illo duo videres altaria, aliud in pectore Mariae, aliud in corpore Christi, Christus carnem, Maria immolabat animam.

S. Thomas in 4. Sent. Dist. 49. quaest. 5. art. 3. & 2. 2. quaest. 121. art. 4. ad 1. asserit, Mariam Virginem martyrem fuisse duntaxat per quandam similitudinem ob immos dolores filii causa toleratos. Idem S. Thomas 3. part. quaest. 27. art. 4. ad 2. Dicitur, quod illud verbum Simeonis Origenes, & quidam alii doctores exponunt de dolore, quem passa est in Christi passione. Ambrosius autem per gladium dicit significari eam videtur Dominum pendente, etiam plus quam martyr fuit, quia in animo non minus amoris, quam maxoris est in eius gladio vulnerata. S. Bernardinus Senensis tom. 2. serm. 61. art. 3. cap. 2. Tantus fuit dolor Virginis, quod si in omnes creaturas divideretur, omnes subito interiret. Arnouldus Abbas Bone Vallis de septem verbis Domini §. 3. pag. 45. inter opera S. Cypriani editionis Felli, & in tom. 22. Bibl. Patr. pag. 1268. In tabernaculo illo duo videres altaria, aliud in pectore Mariae, aliud in corpore Christi, Christus carnem, Maria immolabat animam.

(15) Codinus de Originibus Constantinopolitanis, pag. 45. edit. Venet. Templum sacri coenaculi in Chalco-gratis Justinus II. & Sophia edificavit. . . . Ibi deposita est veneranda zona, & vestis S. Deiparae: humerale vero in Blachernis aservatur.

(16) Auctor Sermonis 208. in Festo Assumptionis B. Mariae, in Appendice apud S. Augustinum §. 3. Sed nec invenitur apud Latinos aliqui tractatorum de ejus morte quidquam aperte dixisse. Nam ipsum Evangelium versiculum, quem Simeon dixit ad Mariam Matrem: Et tuam ipsius animam pertransibit gladius, bene recordationis Ambrosius cum tractaret, ait: Nec historia nec litterae docent, Mariam gladio vitam finisse. Hinc & Isidorus de vitis & morte Sanctorum cap. 68. Incerat est, inquit, per hoc dictum utrum gladium spiritus, an gladium dixerit persecutionis. Sed quid de his, de quibus loquor, dicam: cum nec ipse qui hanc accepit ante Crucem Domini in sua, idest Joannes Evangelista, de hoc posteris aliquid retinendum scripsit mandaverit? Nullus enim hoc fidelis narrare potuit, si illud Deus manifestari voluisset, quomodo ille utique, qui hanc nutritionem suscepit, nec contra morem filium matrem reliquit. Restat ergo, ut homo mendaciter non fingat aptum, quod Deus voluit manere occultum. Vera autem de ejus Assumptione sententia haec esse probatur, ut secundum Apostolum, sive in corpore, sive extra corpus ignoratur, assumptam super angelos credamus.

Librum citatum S. Isidori Hispanensis supposititium esse censet Baronius ad an. 816. §. 50. & in annotat. ad Martyrologium Romanum Kalendis Maii, & Julii, atque Augusti die 25.

(17) S. Thomas Opusculo 8. quod est Expositio super Salutatione Angelica, pag. 76. tom. 17. agens de tribus maledictionibus, quae date sunt hominibus propter peccatum, ita scribit: Tertia fuit communis viris, & mulieribus, ut scilicet in pulverem reverterentur. Et ab hac immunitas fuit B. Virgo, quia cum corpore est assumpta in Caelum. Pal. 137. Surge, Dominus, in requiem tuam tu, & arca sanctificationis tuae. Vide supra positum responsum ad interrogationem 3. Cap. II.

S. Petrus Damiani serm. 40. de Assumptione Beatissimae Mariae Virginis: *Ascendit Salvator in Caelum possessiva virtutis imperio, sicut Dominus & Creator, Angelorum comitatus obsequio, non auxilio fultus. Assumpta est Maria in Caelum, sed gratis sublevata indicio, comitantibus, & auxiliantibus Angelis, quam sublevarat gratia, non natura. Ideoque dicitur haec Assumptio, Ascensio illa vocatur, cum aliud sit potentia, aliud misericordia, solumque soli sit privilegium Creatori, naturam rerum propria potestate supergredi.*

Assumptio igitur B. Mariae Virginis definiti potest gloriola animae & corporis ejusdem Virginis a mortuis ex citate translatio in Caelum. Quo autem ab obitu die excitata fuerit, ignoratur. Alii enim id factum putant ipso obitu die, alii die ab obitu tertio, alii decimo quinto, alii quadagesimo. Franciscus Suarez tom. 2. in 3. part. D. Thomae disputat. 21. sect. 2. existimat, probabiliorum esse conjecturam eorum, qui tertio a morte die Mariam Virginem revivisse dicunt; quam sententiam Synodus quoque Hierosolymitana adversus Calvinistas anno 1672. celebrata expressit his verbis ex homilia S. Cyrilli in Dormitionem Virginis Deiparae apud Harduinum tom. 11. Conc. pag. 199. Ipsa cum corpore assumpta est in Caelum. Et quamvis conclusum sepulcro superius inanimatae corporis ejus tabernaculum: in Caelum tamen, ubi Christus fuerat assumptus, tertio & ipsa die reditura migravit.

Casaub. Exerc. 14. §. 11. pag. 294. Ecclesia sensus ne tacitus quidem est contemendus. Thomassinus de Feltis lib. 2. cap. 20. pag. 422. Multa sunt, quae credere debemus tanquam articulos Fidei, & tanquam certa, atque indubitata. Nihil apertius ad tollendam societatem, & commercia hominum inter se, quam nosse assentiri, nisi ei veritati duntaxat, cuius auctor fallere & falli nefcius sit, aut cuius probatio evidens. Numquam errat, qui sequitur opinionem Ecclesiae, atque cognoscit eodem tempore, eas esse tantum maxime probabiles, non item inconcussas.

Maldonatus in disputatione, quam de Conceptione Virginis habuit cum Theologis Parisiensibus. Est animadvertendum, etiam Ecclesiam habere suas opiniones: nec enim quidquid sentit, sentit tanquam Fide Catholica. Et in cap. a nobis 28. de sent. excommunicat. Judicium Dei veritati, quae non fallit, nec fallitur, semper innotuit: judi-

fatius est scire, quam piis fabulis locum dare. Dubium tamen non habeam, quin Deus felicissimum Virginis discessum ex hac vita offensis & prodigiis celebraverit: postulari enim hoc dignitatis matris Dei: at quae fuerit illa prodigia, nullus, quod sciam, tradit probatus historicus. (16)

9. Quenam est sententia Ecclesiae de Assumptione B. Virginis?

R. Dei Ecclesia, ait Baronius, in annotat. ad Martyrologium Romanum die XV. Augusti, ut una cum carne assumpta sit in Caelum. Nam in hujus diei celebritate illas sanctorum Patrum homilias legendas tradidit, quibus eadem de ejus Assumptione firmantur: quae quidem sententia cum plurimorum Theologorum auctoritate, tum etiam communi consensu Fidelium jam recepta videtur. [17] Hanc Ecclesiae sententiam

Ecc

tiam multis sanctorum Patrum testimonio confirmat Serry Exercitat. 67. a quo, ut propter singularem eximii viri opinionem pervagatam invitae sepe diffenti, ita nunc ejus sententiae libenter assentior. Docet autem ad extremum, S. Ambrosium, & Alcimum Avitum scribentes, Christum haecenus esse solum, qui non moriturus resurrexit, id tantum significare voluisse, quod jure summo debebat uni Christo Domino tamquam nostrae resurrectionis auctori: non autem negasse, Virginem matrem ex peculiari privilegio a morte ad vitam immortalem fuisse revocatum.

10. Unquam ne dubitatum est de gloriosa Virginis Assumptione.

R. Dubitasse sanctos Patres, & auctores antiquos in Ecclesia spectatissimos, censet Natalis Alexander Hist. Eccl. saec. 2. cap. 4. art. 3. §. unic. (Pag. 298. tom. 3. Primum recitat locum S. Epiphani ex haer. 78. §. 11. quo tamen nullo modo id efficitur, quod ille proposuit. Nam S. Epiphanius ibi non de Virginis Assumptione dubitat, sed de morte ejus, atque id ea de causa, quia nullum est ejus rei vestigium in Litteris Sacris. Pro Assumptione equidem, ut ait Florentinus, mulierem Apocalypsis profert, cui alicuius Aquilae datae sunt, & assumpta fuerit in desertum: sed an absque obitu in incertum relinquit. [18] Secundo loco ponit sermonem Hieronymi de Assumptione B. Virginis ad Paulam & Eustochium, qui ipsius Natalis Alexandri iudicio suppositus est. Ait enim, quod etiam alii viri doctissimi consentiunt, non esse S. Hieronymi, cui adscribitur. Tertio citat locum ex S. Ildefonso Archiepiscopo Tolitano. At sextus sermo, ex quo locus ille de promptu est, itemque alii quinque S. Ildefonso suppositi sunt, & Anberto Abbati Fontanellensi a Dupino, & Gulielmo Cave adjudicantur: (19) quae etiam fortasse de causa sermones illos praetermittit Natalis Alexander in Historia Ecclesiastica saec. 7. cap. 4. art. 7. (Pag. 567.) recensens opera S. Ildefonsi. Quarto attert auctoritatem libelli de Locis Sanctis, qui Bedae nomine circumfertur. Verum omnes concedunt, libellum hunc suppositum esse, idque Natalis ipse hoc eodem loco aperte significat. Postremo in medium adducit Ufuardum, Adonem, Notkerum. Sed constat, Ufuardum sumpsisse ea, quae dicit, ex suppositio,

quem modo memoravi, sermone, seu epistola Hieronymi ad Paulam, & Eustochium, ut Baronius ad annum 48. §. 15. animadvertit. Ado autem, teste ipso Natali Alexandro, Ufuardi verba exscripsit. (20) Denique Martyrologium Notkeri compendium est Martyrologii Adonis, & quod dicit de Resurrectione Virginis Notkerus, id ipsum dicunt Ufuardus & Ado, qui ex eodem impuro fonte, hoc est ex falsa epistola S. Hieronymi ad Paulam & Eustochium hauserunt. Atque hi sunt sancti Patres, & auctores antiqui in Ecclesia spectatissimi, qui de Assumptione Mariae Virginis dubitarunt.

11. Profer tandem aliquid de Festo Assumptionis.

R. Hodie utraque Ecclesia mortem & Assumptionem Virginis die quinto decimo Augusti celebrat. In Ecclesia Graeca Festum hoc appellatur Kaluaris, Dormitio, interdum etiam Mysterium Transitus, Translatio: in Latina vix aliquando Dormitio, fere semper Assumptio. (21) Hujus Festi originem ab Apollolis repetunt aliqui. Verisimilius est quod docet S. Bernardus epist. 174. §. 3. postea fuisse ab Ecclesia decretum. Quod autem scribit Nicephorus lib. 17. cap. 28. ejusmodi solemnitate edito Mauritii Imperatoris statutam, sic accipias, inquit Baronius, ut eam antea ab Ecclesia institutam ipse in Oriente sanctione edita promulgavit: & a die duodevicesimo Januarii, quo die antea colebatur, ad diem quintum decimum Augusti transiit, quemadmodum observat Florentinus. (22) Ex quibus colligitur. Festum Assumptionis ante Mauritii tempora, ideoque ante exitum saeculi VI. celebrari consuevisse. Sergio I. Pontifice anno circiter 688. Romae celebrabatur sub nomine Dormitionis, ut apud Graecos. (23) Postea Leo IV. per dies octo deinceps colendum esse decrevit, referente Anastasio Bibliothecario in vita ejusdem Leonis IV. (Pag. 154.) & Sieberio in Chronographia ad annum 847. (Pag. 793.) In ejus pervigilio jejunium jam ante institutum fuerat, quam Nicolaus Magnus, qui anno 858. Romanae Ecclesiae praefectus cepit, ad quaestita Bulgarorum responderet. Nam cap. 4. epistolae ad Bulgaros scribit, jejunium hoc ab Romana Ecclesia antiquitus susceptum, & religiose servatum fuisse. (24)

CAP.

judicium autem Ecclesiae nunquam opinionem sequitur, quam & fallere saepe contingit & falli. Vide Lambertinum De Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. 1. cap. 42. num. 15. & Annotat. ad Estitium in lib. 4. Sent. dist. 43. §. 8. pag. 182.

(18) In Martyrologium Hieronymianum Exercitat. 5. De Assumptionis seu Dormitionis Deiparae solemnitate ad XV. Kal. Februarii pag. 265. & 266.

(19) Dupinus in nova Bibliotheca Auctorum Ecclesiasticorum tom. 6. pag. 34. Gulielmus Cave in Historia Litteraria pag. 386.

(20) Putant aliqui, Adonem scripsisse ante Ufuardum. Si ita est, Ufuardus compilavit Adonem.

(21) Festum Assumptionis ejus, tacito proprio nomine, sua lingua Diem Dominicae appellant Hungari, ut est apud Surium die 20. Augusti in Vita S. Stephani I. Hungarorum Regis, & apud Baronium ad an. 1002. §. 12.

(22) Baronius in Martyrologium Romanum die 15. Augusti. Florentinus in Martyrologium Hieronymianum Exercitatione citata pag. 268.

Die 18. Januarii olim celebratam fuisse memoriam Assumptionis B. Virginis, ostendit citatus Florentinus pag. 269. & Mabillonius lib. 2. de Liturgia Gallicana pag. 118.

(23) Verba, quibus id testatur Anastasius Bibliothec. in vita Sergii I. recitavi superius extremo cap. 2. Interrogatione 6.

(24) Ita ille apud Labbeum tom. 8. Conc. pag. 518. Secundum sacra decretalia in his etiam a licitis se quibusdam abstineat, quadragesimali videlicet tempore, quod est ante Pascha, jejunio post Pentecosten, jejunio ante solemnitate Assumptionis sanctae Dei genitricis, & semper Virginis dominicae nostrae Mariae, nec non jejunio ante Natalis Domini nostri Jesu Christi festivitate: quae jejunia sancta Romana suscepit antiquitas & tenet Ecclesia.

Theodorus Lector lib. 2. H. st. Eccl. pag. 566. editus a Valelio cum Theodoro & Evagrio ait, Petrum Falonem instituisse, ut in omni precatione nomen Deiparae proferretur. Petrus Fullo ter Antiochenam Cathedram occupavit anno 470. 476. & 485. Mortuus est anno 488.

Joannes Bona divina Psalmody cap. 12. §. 3. Semper Deiparae cultum in Ecclesia viguisse, ut catera desunt argumenta, ex hoc potissimum coniectare licet, quod nullum ejus principium offendi potest. Nam nec Pontificis alicujus decreto, aut Concilii sanctione, nec consuetudine aliqua, cujus sciat origo, introductus fuit, sed omni aetate, omni tempore semper Fideles Caeli Reginam summo honore prosequi, & venerari consueverunt.

Ma-

C A P. VIII.

De statura, forma, & scriptis B. Virginis.

1. Describe staturam, & formam Virginis.

R. Nicephorus lib. 2. cap. 23. ex Epiphanio utramque describit his verbis: Statura fuit mediocri, quamvis sint, qui eam aliquantulum mediocrem longitudinem excessisse, dicant. Et paucis interjectis: Colore fuit criticum referente, capillo flavo, oculis acribus, substatas tanquam olea colore pupillas in eis habens. Supercilia ei erant inflexa, & decenter nigra, nasus longior, labia florida, & verborum suavitate plena, facies non rotunda & acuta, sed aliquanto longior, manus simul, & digiti longiores. Haec ille, quae Baronio ad annum 48. §. 26. ex pictura aliqua prototypa potius descripta, quam ex vivente ipsius imagine esse videntur accepta. (1) Ante Nicephorum annis amplius ducentis & quinquaginta familia scripserat Cedrenus in Historiarum Compendio (Pag. 147. & 148.): Erat statura mediocri, substatas, fulvo crine, oculis fulvis ac mediocribus, magno supercilio, naso mediocri, manu & digitis longis: anabat autem vestes natis coloris. [2]

2. Recense scripta.

R. Recenset Baronius ad annum 48. §. 25. (Bar. ad an. 109. §. 34.) Fertur ejusdem Dei genitricis epistola ad Ignatium reddita, ejusdemque Ignatii una ad ipsam scripta, duae vero ad Joannem Evangelistam de eadem ipsa loquentes. Sed Hieronymus, & alii antiquiores, qui ejusdem Ignatii recensuerunt epistolas, eas non noverunt. Traduntur & aliae ab ipsa ad alias scriptae Civitates: quas cunctas, cum careant Ecclesiae auctoritate, non nisi in apocryphorum classem rejiciendas esse, omnes facile judicant. Intellegit fortasse Baronius civitates Messanam, & Florentiam, habetque sententiae suae circa harum epistolarum (Spiriteam.) veritas magno adulatorum Franciscum Suarez tom. 2. in 3. part. D. Thomae disputat. 20. sect. 1. Belsery Tom. III.

Mabillonius ad S. Bernardi sermonem 1. in Salve Regina annotat. 303. pag. CXVIII. ad verba illa: Quater in anno Ordo noster devotissime coniecit: Nimirum in quatuor solemnitatibus in honorem B. Virginis tunc temporis institutis Purificatione, Annuntiatione, Assumptione, & Nativitate: nam aliae postmodum inducuntur: post tempora D. Bernardi, qui anno 1153. Kal. Septembribus obiit.

(1) Sixtus Senensis lib. 2. Bibliothecae Sanctae pag. 139. Vidimus olim Venetiis in aedibus Titianis celebratissimi nostrorum temporum pictoris exemplar hujus picturae ex archetypo D. Lucae, ut credebatur, excerptum, in quo spectantur omnes ille nate, quae idem Nicephorus expressit in secundo ejusdem historiae volumine. De imaginibus Virginis Deiparae, quae a D. Luca depictae feruntur, egimus in Historia Apostolica in vita D. Lucae Interrogat. 10.

(2) Idem e vestigio subicit haec: Anno aetatis suae XII. media nocte, cum praeparatur, divinitus editam se vocem audivit: Pares filium meum: neque hoc ex ea quisquam rescribit ante Christi in Caelos ascensum. Vera ne ita fiat, ambigitur.

(3) In Dissertatione de epistola Deiparae, quae ad Messanenenses scripta dicitur, contra Melchiorum Inchofer, alioque ejus epistolae defensores instituta tomo primo Siciliae Sacrae, notitia secunda pag. 323.

Petri argumentis, referente Lambertino de Serv. Dei Beatif. & Beat. Canoniz. lib. 4. part. 2. cap. 36. n. 7. satisfacere conatus est Petrus Mennius Abbas Generalis Ordinis S. Basilii in quodam Opusculo Romae typis impresso anno 1718. Quam epistolam genuinam & legitimam esse, pluribus contendit etiam Thomas de Angelo Ordinis Praedicatorum in Annalibus Historico-Criticis Ecclesiae Siculae saeculo primo §. 1.

(4) Joannes Mabillonius lib. 1. de re diplomatica cap. 6. §. 6. pag. 25. His addit, quod a Rocco Pirro memoratur de quodam Graeco Antiquitate, qui ut Messanenensium gratiam iniret, spem injecti reperendi autographi epistolae beatae Virginis ad Messanenenses hebraice conscripsi, quod in membrana conscriptum cum sub lateribus certo in loco abscondisset, viri quidam religiosi tandem ejus detexerunt imposturam.

(5) Memoratus Fabricius in annotat. ad hanc Epistolam pag. 843. observat ex Ufiero, impostorem postremam hujus epistolae clasulam emendasse ex ipsius Virginis hymno Luc. 1. 46. sicut & ex Paulina epistola post obitum Virginis scripta 1. Cor. XVI. 13. paronesim illam, ita in fide, & viriliter age.

Coterelius tom. 2. Patrum Apostolicorum annotat. ad epistolam Mariae ex Cassobeli ad Ignatium pag. 95. n. 1. docet, commentitiam hanc epistolam illis praebuisse occasionem errandi, qui arbitrati sunt, Mariam Deiparam Ignatio scripsisse, & illam vicissim Mariae. Procul dubio enim verum esse, homines istos, cum inaudissent aliquid de hac epistola, putavisse, eam esse Mariae Virginis, inde vero arripuisse occasionem fingendi & aliam, quia haec ad istorum manus non pervenisset. Atqui nunc apparere, quam falsi isti fuerint, cum non Hebraea, sed Cilicis fuerit haec mulier, si tamen unquam talis fuerit, cujus nemo veterum, quod sciam, meminerit.

larminum de Scriptoribus Ecclesiasticis in S. Ignatio, Theophilum Raynaudum in Erotemat. de malis ac bonis libris num. 180. & 239. Roccum Mirum, (3) Joannem Mariam Braschellensem Pontifici Palatii magistrum in tomo I. Indicis librorum expurgandorum, Romae anno 1607. edito, Dupinum in nova Bibliotheca auctorum Ecclesiasticorum tom. 1. pag. 3. Tillemontium in vita S. Virginis art. 7. Remigium Ceillier in Historia generali auctorum Sacrorum, & Ecclesiasticorum lib. 3. cap. 2. art. 4. aliosque viros doctissimos. (4)

3. Recita epistolas istas.

R. Recitabo, ut ab eruditissimo viro Joanne Alberto Fabricio recitantur in Codice Apocrypho Novi Testamenti. Epistola ad S. Ignatium, quae prima dicitur, talis est. (Pag. 843.)

4. Ignatio dilecto discipulo humilissima ancilla Christi Jesu.

De Jesu, quae a Joanne audisti, & didicisti, vera sunt. Illa credas, illis inheredas, & Christianitatis suscepta votum firmiter teneas, & mores, & vitam voto conformes. Veniam autem una cum Joanne, te, & qui tecum sunt, visere. Sta in fide, & viriliter age: nec te commoveat persecutionis austeritas: sed valeat, & exultet Spiritus tuus in Deo salvatori tuo. Amen. [5]

Altera, quae est ad Messanenenses, ita habet [Pag. 849.]

Maria Virgo, Joachim filia, humilissima ancilla, Christi Jesu Crucifixi matri, ex Tribu Juda, stirpe David, Messanenensibus omnibus salutem, & Dei Patris omnipotentis benedictionem.

Vos omnes fide magna legatos ac nuntios per publicum documentum ad nos misisse constat. Filium nostrum Dei genitum, Deum & hominem esse fatemini, & in Caelum post suam resurrectionem ascendisse, Pauli Apostoli predicatione mediante viam veritatis agnoscetes. Ob quod vos & civitatem vestram benedicimus. Eec 2